

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister zonder portefeuille (Götzen), 18 jan. 1950

1. Blijkens van de tijdelijke Commissaris van Makassar ontvangen telegram wordt door de wnd. Gouverneur van Nieuw-Guinea aan alle Indon. landsdienaren een verklaring verzocht of zij al dan niet genegen zijn per 27 December in dienst van het Gouvernement van Nieuw-Guinea te treden. Ingeval zij genegen zijn, wordt voorlopige aanstelling afgegeven waarin betrokkenen met ingang van dezelfde datum op dezelfde voorwaarden in dienst van NG treden. Ingeval zij verklaren niet genegen te zijn en overplaatsing verzoeken naar RIS-gebied, wordt aan deze ambtenaren met gezin transport per boot verleend naar Makassar, in afwachting van een beslissing van de RIS-Regering aan wie terzake nadere instructies zouden worden verzocht.

2. Eenzelfde verklaring wordt verzocht aan de landschapsdienaren die voor zover zij wensen te blijven zullen worden ingepast in een overeenkomstige positie bij het Gouvernement van NG en voorzover zij hiertoe niet bereid zijn, worden geacht met ingang van 27 December te zijn ontslagen, waarop hun op hun verzoek transport wordt verleend naar Ambon.

3. Alleen al uit Hollandia zouden 200 zielen voor Makassar en 700 voor Ambon verwachtbaar zijn. De huisvesting te Makassar en Ambon is voorlopig niet toereikend 12 dezer arriveerden te Makassar uit Hollandia reeds 2 RIS-optanten, die verklaarden als kwartiermakers vooruitgezonden te zijn en de indruk vestigden, dat aanzien weigeraars een soort uitwijzingsproces zou worden gevolgd.

4. Van Straaten, onder voorbehoud een eenzijdigheid zijner inlichtingen, wijst op de mogelijkheid van politieke reacties en repercussies. Reeds zou in regeringskringen te Makassar worden overwogen eventueel Ned. ambtenaren uit hun woningen te zetten indien de maatregel zijdens de NG-autoriteiten rigoreus zou worden doorgevoerd.

5. Hij adviseert het Gouvernement van NG in overweging te geven geen ambtenaren NIT-waarts te zenden tenzij

I. huisvesting tevoren verzekerd is:

II. inzake verdere bestemming en voorlopige betaling een regeling is getroffen, aangezien betalingen uitsluitend op certificaat van ophouding van betaling zonder overplaatsingsbesluit onmogelijk is.

6. Van Straaten seinde aan de wnd. Gouverneur van NG:

"NIT-Regering mij verzocht U verzoek doorgeven geen landsdienaren of gewezen landschapsdienaren NIT-waarts te zenden, alvorens huisvesting verzekerd."

7. Hieraan is toegevoegd dat het gestelde onder sub 1 aanzien landsdienaren in overeenstemming is met positierегeling als vervat in Götzen ZG 500 juncto Lovink ZG 248, volgens welke krachtens art. 4 Overgangsovereenkomst het bij de s.o. op NG werkzame personeel aldaar desgewenst op de zelfde voorwaarden werkzaam blijft en dus niet of nog niet overgaat naar de RIS met dien verstande dat het in de bedoeling heeft gelegen een en ander te regelen avant de s.o., opdat personeel hetwelk te kennen zou hebben gegeven niet in dienst te willen treden van het Gouvernement van NG, voordien zou kunnen worden overgeplaatst en voor aanvulling hiervan van elders het nodige zou kunnen worden verricht.

8. Omtrent de positie van landschapsdienaren bedoeld in punt 2, werd in deze telegramwisseling niets vermeld.

9. Alhoewel ik mij in beginsel van inmenging of advies in aangelegenheden NG betreffende, meen te moeten onthouden zolang en voor zover geen antwoord werd ontvangen op mijn 46, zou ik toch er op willen wijzen dat aangaande deze kwestie voorafgaand overleg met de RIS-Regering dringend gewenst voorkomt. Bestemming, huisvesting en betaling dienen in overleg met de RIS-Regering te worden geregeld, alvorens tot afvoer dezer ambtenaren wordt overgegaan, aangezien tegen overijlde opzending zonder voorafgaande positieregeling door de NIT-Regering terecht bezwaar kan worden gemaakt. In het bijzonder in verband met het voorlopig karakter der beslissing ten aanzien van de status van NG, dient naar mijn gevoelen elk aangrijpingspunt voor critiek op het Ned. beleid inzake NG, voorkomen te worden.

10. Verzoeken mij omtrent Uw eventuele instructies terzake aan de wnd. Gouverneur van NG in kennis te stellen, mede teneinde Van Straaten over het verder verloop van de aangelegenheid te kunnen inlichten.

11. Van Maarseveen heeft van het bovenstaande kennis genomen en kan zich met mijn beschouwing ad 9 verenigen. Hij verzocht Van Waardenburg op te dragen op doorreis Hollandiawaarts deze aangelegenheid met mij te bespreken teneinde tot nadere voorstellen aan U te komen. Hij geeft in overweging in afwachting van die voorstellen de wnd. Gouverneur te instrueren om vooral met beleid te werk te gaan en met name geen ontslagen te verlenen zonder dat voor betrokkenen een redelijke voorlopige financiële regeling is getroffen en niet tot wegzending van personen over te gaan alvorens hun bestemming en huisvesting geregeld is.